

*В. Мандра, д.е.н, професор
А. Терновий, А. Малер
(Національний Авіаційний Університет, Україна)*

Дослідження методів хеджування валютних ризиків в Україні за поточних умов

Аналіз економічної ситуації, яка виникла в Україні сумісно з страхуванням на глобальному та хеджуванням валютних ризиків на локальному рівнях взаємодії.

Українська економіка зіткнулася з безпрецедентними викликами через триваючі військові дії. Ці виклики створили додаткові ризики та складнощі, особливо для бізнесу, що займається міжнародною торгівлею. Ризики включають обмеження на валютні платежі, невизначеність щодо термінів надходження виручки від клієнтів та затримки експортних поставок. Ці затримки можуть бути спричинені різними факторами, такими як обстріли, перебої у виробничих циклах, дефіцит енергоресурсів, нестача робочої сили та інженерно-технічних кадрів, а також логістичні проблеми. Ці ж фактори спричинили затримки в імпорті критично важливих компонентів, необхідних для роботи підприємства.

У такому нестабільному середовищі підприємства повинні впроваджувати ефективні стратегії для зменшення фінансових ризиків, зокрема, валютних. Коливання валютних курсів, непередбачувані строки надходження виручки та обмеження міжнародних банківських операцій можуть серйозно вплинути на фінансову стабільність компанії. Механізм хеджування набуває вирішального значення в такому контексті.

Першим кроком у хеджуванні є визначення валютного ризику, з яким стикається підприємство. Це передбачає визначення розміру та часових рамок ризику. Для підприємств в Україні валютний ризик може посилюватися затримками в отриманні платежів через вищезгадані логістичні та економічні перебої. Крім того, коливання валютних курсів можуть вплинути на співвідношення доходів і витрат, деномінованих в іноземній валюті.

Після оцінки валютного ризику компанії повинні обрати відповідну стратегію управління ним. Існує два основних підходи до управління валютним ризиком:

Підхід внутрішнього контролю включає операційні коригування, такі як укладання контрактів у стабільній валюті, управління грошовими потоками та коригування термінів платежів. Наприклад, компанії можуть вимагати від клієнтів платити в доларах США або євро замість місцевої валюти, щоб уникнути непередбачуваних коливань.

Більш популярними є опції хеджування, пропонувані зовнішніми банками та пропонованих ними форвардними контрактами, опціями або свопами. Однак через конфлікт доступ до цих інструментів був суттєво обмежений. Банки можуть не бажати пропонувати ці послуги українським компаніям через підвищений ризик, що залишає підприємствам менше можливостей для

зменшення валютних ризиків. В Україні також продовжено обмеження використання цих інструментів.

Конфлікт також обмежив доступ українських компаній до міжнародних банківських інструментів, які зазвичай відіграють важливу роль у хеджуванні валютних ризиків. Зменшення кількості банків, готових брати участь у хеджуванні, та загальне скорочення обсягів транскордонних фінансових послуг призвели до того, що українські підприємства стикаються зі значними труднощами у захисті від валютних ризиків.

У нинішніх умовах основною метою хеджування валютних ризиків є забезпечення фінансової стабільності українських підприємств. Ретельно аналізуючи ці ризики та керуючи ними, підприємства можуть мінімізувати фінансовий вплив коливань валютних курсів навіть у умовах серйозних економічних потрясінь. Однак ефективність методів хеджування в Україні сьогодні обмежена як зовнішніми факторами, такими як міжнародні банківські обмеження, так і внутрішніми проблемами, включаючи перебої у виробництві та ланцюгах поставок.

Вирішальне значення в умовах сьогодення має підтримка держави та держав-партнерів: Україні разом із британським урядом та пулом 14 страхових компаній вдалося створити спеціальний механізм страхування суден, які скористалися українським морським коридором. Це має зробити морський шлях доступнішим для ширшого кола експортерів, підтримуючи економіку та віддаляючи дефолт та стагнацію. Загальний обсяг покриття за цією програмою становить 50 мільйонів доларів. Додатково варто уточнити, що страхування кораблів стало можливим завдяки співпраці з провідними британськими компаніями у сфері перестрахування Marsh McLennan та андеррайтерами Lloyd's of London через запуск механізму Unity Facility.

Висновки

Валютні, експортні та імпорتنі операції України на теперішній час переживають спад. Страхування та хеджування валютних ризиків на міжнародному рівні взаємодії перестали бути загальнодоступними послугами, а ефективні стратегії як заключення форвардних контрактів, опціонів або свопів стали більш недоступними. Попри всі негативні наслідки, які були проаналізовані вище, економічна система України не залишилася повністю ізольованою, хеджування валютних ризиків та допоміжні угоди від країн-партнерів можуть покращити ситуацію.

Список літератури

1. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 16.09.2024).

2. Букатюк У. Україна домовилась з Великою Британією про страхування суден в морському коридорі обсягом покриття \$50 млн (доповнено) – Forbes.ua. *Forbes.ua | Бізнес, мільяртери, новини, фінанси, інвестиції, компанії*.

URL: <https://forbes.ua/news/ukraina-domovilis-z-britanicyu-pro-spilne-strakhuvannya-suden-v-ukrainskomu-morskomu-koridori-tse-mac-zrobiti-yogo-dostupnishim-dlya-eksporteriv-15112023-17271> (дата звернення: 16.09.2024).

3. Zichen Zhao. An Analysis on Hedging Strategies of Corporates under Ukraine Conflict. *Advances in Economics Management and Political Sciences* 79(1): P. 124-132